

Manas bibliotēkas vēstures lappuses

Padomju saimniecības «Burtnieki» arodbiedrības bibliotēka
1954. – 2000.

Profesionālais konkurss Valmieras reģiona 6 novadu publiskajām bibliotēkām
novadpētniecības darbā “Manas bibliotēkas vēstures lappuses”.

1941. gada februārī tika izveidota padomju saimniecība «Burtnieki», kas savu darbību uzsāka bijušās Agronomu biedrības teritorijā.

1941. gadā saimniecības darbību pārtrauca karš.

Padomju saimniecība savu darbību atjaunoja 1944. gadā.

Mūsu saimniecība atrodas skaistā Vidzemes ezera Burtnieka krastos. Agrār te plētās lielkunga Šēdera lauki, tagad - daudznozaru padomju saimniecība, kuras sasniegumi pieder tautai.

Burtniecietes Zelmas Skrastiņas atmiņas:

“Pirmajos padomju saimniecības pastāvēšanas gados tās vadītāji bieži mainījās un bija krievu tautības cilvēki. Pēc kara bibliotēkas centrā nebija. “Senčos” bija klubs, pasts un krājkase. Burtnieku centrs bijušajā muižā veidojās pamazām. Vecajā klēfī ierīko kluba zāli, te darbojas arī primitīvs radiomezģls. [Burtnieku] lauksaimniecības skola kara laikā nodega. Varētu būt, ka bibliotēka tiek izveidota ap 1954. gadu. Iespējams, ka grāmatas ir sanestas vai savāktas no bijušajiem kolhoziem.”

No 1954. līdz 1969. gadam bibliotēka bija izvietota bijušajā muižas klēfī. Te tika iekārtots arī padomju saimniecības kantoris un pasākumu zāle.

Par bibliotekāri strādāja Aina Dzirkale (tolaik- Liepiņa). Viņa atcerējās, ka bibliotēkā strādājusi neilgu laiku un, galvenokārt, darbojusies ar grāmatu fondu sakārtošanu. Iespējams, ka bibliotēkas pirmsākumu veidoja no padomju saimniecībai pievienoto kolhozu nelielajām bibliotēkām.

1957.gada 16. oktobrī Aina Liepiņa nodeva bibliotēku atbildīgā lietošanā Aīdai Lācei (Senkānei). Par to liecina akts, pie kura sastādīšanas piedalījusies Aina Liepiņa, Aīda Lāce un Ilga Liepiņa. Kopējā bibliotēkas vērtība: 18354 rubļi un 78 kapeikas.

Aīda Senkāne bibliotēkā strādāja no 1957.gada oktobra līdz 1996. gada decembrim.

A K T S

Sastādīts 1957. gada 16. oktobrī. Pie akta sastādīšanas piedalījās: Liepiņa Aina, Lāce Aīda, Liepiņa Ilga.

Akts sastādīts par to, ka Liepiņa Aina nodeva bibliotēku ar zemāk minētām vērtībām Lācei Aīdai atbildīgā lietošana:

1) Saimniecības grāmatas par kopīgo summu-	13325,85 rub.
2) Arodbiedrības grāmatas par summu-	514,45 rub.
3) Saimniecības žurnāli par summu-	2114,40 rub.
4) Arodbiedrības žurnāli 1957. g. izd. -	576,75 rub.
5) Brosūras par lauksaim., politiskām un populāri zin. tēmām par summu-	1823,33 rub.

KOPĒJĀ BIBLIOTĒKAS VĒRTĪBA: 18354,78 rub. (Astonpadsmit tukstoši. trīs simti piecdesmit četri rubli septiņdesmit astoņdesmit-kap.

Bibliotēku nodeva: *Ilga Liepiņa*

Pienēma: *Aina Liepiņa*

Piedalījās: *I. Liepiņa*

Izveidotā bibliotēka bija padomju saimniecības strādnieku komitejas ,
vēlāk – arodbiedrības* pārvaldībā.

- Arodbiedrība aktīvi darbojās, tai bija savi līdzekļi.
- Grāmatas galvenokārt tika iepirktas bibliotēku kolektorā Rīgā .
- Grāmatu bibliotekāro apstrādi veica pati bibliotekāre.
- Arodbiedrības konferencēs ievēlēja bibliotēkas padomi, kas iesaistījās bibliotēkas pasākumu organizēšanā.

***Arodbiedrība** ir organizācija, kurā ir apvienojušies darba ņēmēji, lai sasniegtu kopējus mērķus, piemēram, labākus darba apstākļus. Arodbiedrība ir neatkarīga nevalstiska organizācija, kas pārstāv un aizstāv savu biedru darba un citas sociālās un ekonomiskās tiesības un intereses. Arodbiedrības vadība apspriež darba kopīgumu ar darba devējiem. Tas var ietvert sarunas par algām, darba noteikumiem, sūdzību procedūras, kas reglamentē pieņemšanu darbā, atlaišanu no darba, darba ņēmējus, pabalstus, darba drošības un politikas veicināšanu. Arodbiedrības mērķis ir pievērst uzmanību darbinieku vajadzībām, panākt viņu ienākumu nepārtrauktu pieaugumu, darba tiesību aizsargāšanu un tādu sociālo garantiju nodrošināšanu, kas veicinātu personības brīvu un vispusīgu attīstību.

Padomju saimniecība strauji attīstījās.
1957. gadā par saimniecības direktoru tika
iecelts **Arvīds Rihters**, kurš, būdams cilvēks
ar plašu interešu loku, izvērta aktīvu sporta
un kultūras dzīvi, pats būdams vispusīgs un
aktīvs pašdarbnieks un sportists.

Pateicoties padomju saimniecības direktora
Arvīda Rihtera neatlaidībai un iniciatīvai,
1969. gadā tika uzcelts viens no pirmajiem
republikas lauku kultūras un sporta namiem.
Uz jauno kultūras namu tiek pārcelta arī
bibliotēka.

A. Rihters 1957.g.

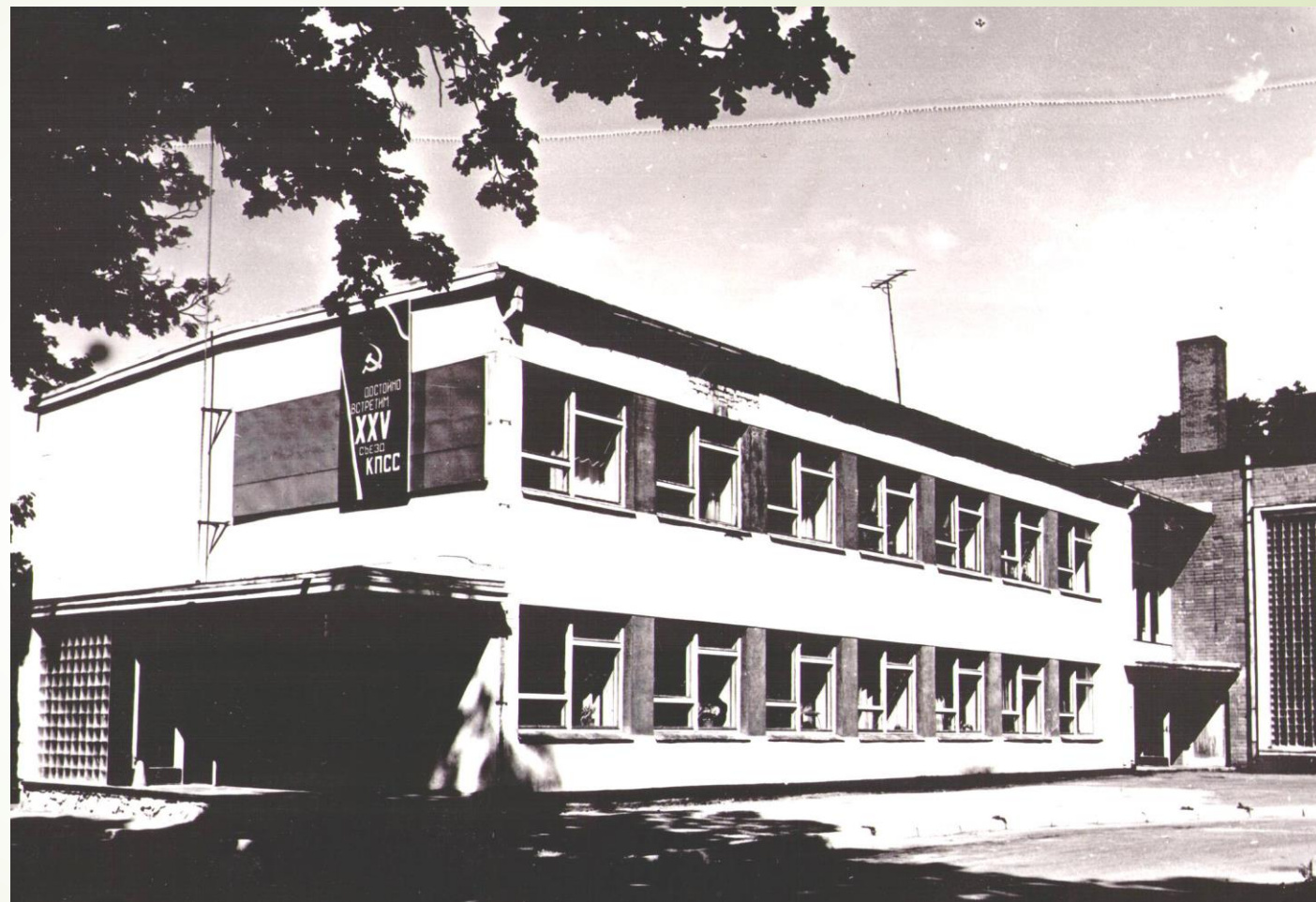

No 1969. gada bibliotēka atrodas Burtnieku kultūras nama/ kantora ēkā.

Bibliotēka izvietota 2 telpās ar kopējo platību 61 m².

Fondam ir brīva pieeja.

Bibliotēkas darbību atbalstīja padomju saimniecības vadība.

Bibliotēkā ir saglabājušās fondu kustības summārās uzskaites grāmatas no 1961. gada. Ieraksti liecina, ka katru gadu iegādāti vairāki simti grāmatu.

- Bibliotēkā regulāri notika dažādi pasākumi, izstādes, tikšanās.
- Izveidojās radoša sadarbība ar skolu, kultūras namu, sabiedriskajām organizācijām.
- Tika apkopota informācija par novada vēsturi, ievērojamiem cilvēkiem, kultūras dzīvi.
- Izveidota plaša citātu kartotēka.
- Bibliotēkā darbojās “Grāmatu draugu pulciņš”, “Jauno bibliotekāru pulciņš”, interešu pulciņš “Draugos ar skaisto”.
- Atsaucību guvuši sarīkojumu cikli “Literatūra, māksla, estētika”, “Derīgo padomu stundas”.
- Bibliotēkā viesojās dzejnieki, rakstnieki, mākslinieki – Jānis Niedre, Māra Zālīte, Zigmunds Skujiņš, Imants Ziedonis, Jānis Liepiņš, Pauls Putniņš, Jānis Dripe, Marina Kostņecka, Uldis Auseklis, Pēteris Zirņītis un daudzi citi.

Bibliotēkas darbība atspoguļota vairākos albūmos ar fotogrāfijām, aprakstiem. Tos sakārtojusi bibliotekāre A. Senkāne.

1977. gada vasarā Burtņikos viesojās Jānis Nīdres, Māra Zālīte, Zigmunds Skujins, Imants Lieldonis, Jānis Liepiņš, Ausma Kantāne (aktrise), Pauls Putniņš

Pēteris Zirņītis iepazīstina ar jaunāko dzejoļu krājumu «Laika ziņas». 1984. gada maijs

1989. gadā padomju saimniecība tika pārveidota par Valsts zirgaudzētavu «Burtnieki».
1992. gada 13. martā izveidota SIA «Zirgaudzētava Burtnieki».

- 1994. gadā darbību izbeidza arodbiedrības organizācija, kaut gan oficiāli tā netika likvidēta.
- Radās problēmas ar bibliotēkas statusu. Kā arodbiedrības bibliotēka tā vairs nevarēja pastāvēt.
- Visu bijušās padomju saimniecības, vēlāk Valsts zirgaudzētavas īpašumu pārņēma SIA "Zirgaudzētava Burtnieki". Bibliotēka atradās SIA kantora telpās un skaitījās SIA īpašums.
- Pēc savstarpējas SIA "Zirgaudzētava Burtnieki" un pagasta padomes vienošanās, bibliotekāri algoja pagasta padome. Grāmatas tika iegādātas gan par SIA, gan pagasta līdzekļiem.

1997. gada janvārī par bibliotekāri sāka strādāt Gunta Daļeckā.

Uz 1997. gada 1. janvāri bibliotēkas fondos bija 9579 grāmatas par kopējo summu 664 lati un 72 santīmi.

Savu iespēju robežās finanses grāmatu iegādei iedalīja gan pagasta padome, gan SIA "Zirgaudzētava Burtnieki".

Grāmatu fondu papildināja grāmatu dāvinājumi.

2000. gada aprīlī SIA «Zirgaudzētava Burtnieki» bibliotēku nodeva Burtnieku pagasta padomes pārziņā.

Bibliotēkai tika izremontētas un iekārtotas telpas bijušajā Burtnieku astoņgadīgās skolas ēkā.

2000. gada 17. novembrī notika bibliotēkas atklāšana.

Bibliotekāre Aīda Senkāne. (1936.-1997.)

Dzimusi 1936. gada 22. jūlijā Alūksnes rajona Pededzes ciemā.

1950. gadā pabeidz Pededzes astoņgadīgo skolu un iestājas Vecbebru lauksaimniecības tehnikumā, kuru pabeidz 1954. gadā.

Burtniekos sāk strādāt par biškopi. 1956. gadā Aīdu ievēl strādnieku komitejā, un viņa sāk strādāt par atbrīvoto strādnieku komitejas sekretāri, vienlaicīgi arī par bibliotekāri. Pati atzinusi, ka bite nevaldzināja, grāmata bija tuvāka.

1964. gadā iestājas Rīgas Kultūras un izglītības darbinieku tehnikumā neklātienē, bibliotekāru nodaļā. To pabeidz 1966. gadā. Bibliotēkai un grāmatām Aīda veltījusi visu savu mūžu.

Aīda precīzi veica bibliotekāres darbu, par to liecina sakārtotie grāmatu fondi, kartotēkas, uzskates un atskaites žurnāli. Līdztekus tam bibliotēkā tika veikts plašs kultūras un izglītības darbs – tikšanās, izstādes, lasījumi. Bibliotēkas darbā Aīda liek lietā savu aizraušanos – zīmēšanu un gleznošanu. Ir glīti un gaumīgi noformētas afiša, stendi, uzraksti, zīmējumi.

Daudzus gadus sadarbībā ar Valmieras grāmatnīcu Aīda Senkne veiksmīgi strādāja kā grāmatu izplatītāja.

Nosaukums: Liesma (Valmiera);
Izdošanas datums: 18.08.1962; Izdevuma numurs: 41;
Autors: Hofmane, Dz.;

Ciema grāmatu draugiem

Sākot ar jūlija pēdējam dienam, Burtnieku ciema grāmatu draugiem vairs nevajag ikreiz mērot ceļu uz Valmieras grāmatnīcu. Burtniecīšu rīcībā nodots grāmatu kiosks, kas darbojas ciema bibliotēkā.

Par grāmatu sortimentu kioskā rūpējas bibliotēkas vadītāja A. Senkāne, kas vada arī kiosku. Viņa Valmieras grāmatnīcā atlasa dažāda satura grāmatas — par tehniku, medicīnu, politiku, arī daiļliteratūru, un aizved tās uz Burtniekiem.

Lai ciema iedzīvotāji grāmatas varētu iegādāties arī vakaros, A. Senkāne iekārtojusi grāmatu galdu kinozālē, kur pirms seansiem ieteic un pārdod jaunāko literatūru.

Vērtīgus padomus un ierosinājumus darbam A. Senkānei sniedz pensionāre E. Pjoriškina.

Dz. Hofmane

Bibliotekāre A. Senkāne iepazīstina ar jaunajām grāmatām. 1980. gads

Paralēli darbam bibliotēkā, daudzus gadus nostrādā par zīmēšanas skolotāju Burtnieku skolā. Tas dod iespēju iepazīt bērnus, tos piesaistīt bibliotēkai.

Vairākus gadus darbojas "Grāmatu draugu" un "Jauno bibliotekāru" pulciņš. Bibliotēkā izveidots plašs mākslas un dzejas grāmatu krājums. Būdam personīgi pazīstama ar dzejnieku Pēteri Žirnīti un mākslinieci Anitu Jansoni, Aīda regulāri rīko burtnieciešu tikšanās ar abiem novadniekiem. Tiek izveidotas vairākas Anitas Jansones darbu izstādes.

Aīda aktīvi iesaistās kultūras nama darbā, dažādos pasākumos stāstot par jaunākajām grāmatām, veidojot literārāros uzvedumus, aicinot pirmklasniekus uz Portfelīšu svētkiem un pirmsskolniekus uz bērnības svētkiem, organizējot izbraukumus uz teātra izrādēm, koncertiem, izstādēm. Mainoties kultūras nama darbiniekiem arī par kultūras nama vadītāju.

Aīda bija starp tiem cilvēkiem, kas 1988. gada vasarā dibināja Burtniekos Latvijas Tautas frontes grupu un vēlāk aktīvi iekļāvās šīs, rajonā pirmās grupas darbā.

Aīdu Burtniekos cienīja un mīlēja. Viņa bija personība. Ar savu organizatora talantu, izdomu, gaumes izjūtu Aīda veidoja bibliotēku par pagasta kultūras centru. Uz bibliotēku nāca ne tikai pēc grāmatām, bet arī pēc padoma, nāca «atveldzēt» dvēseli un «nomest krenķus» un rūgtumu, lai atkal steigtos tālāk'. (Z. Skrastiņa).

Literārs sarīkojums veltīts Kārļa Skalbes 100. atceres dienai.

Goda prezidijā (no kreisās) aradromitejaas pr-tāja Ruta Rake, kluba pad. loce. Arvids Rihters, bibliotekas pad. loce. Vilis Stukuls, saimniecības direktors Laimonis Zālītis, ciema izpilddromitejas pr-tājs Arvids Zidovs, Burtnieku partijas org. sekretārs Vladimiris Smirnovs. Runā bibliotekāne Aīda Senkāne. (1979. g.)

Izmantotie materiāli:

- Burtnieku skolu muzeja un pagasta vēstures muzeja materiāli
- Foto: Anatolija Kindzuļa un Guntas Daļeckas personīgā arhīva
- <http://www.periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#panel:pa|issue:/liem1962n2810-41|article:DIVL99|issueType:P>
- «Burtnieki - notikumi, atmiņas, cilvēki», Burtnieku pagasta padome, 2008.

Informāciju apkopoja
Burtnieku pagasta bibliotēkas vadītāja
Gunta Daļeckā 2020